

DOI 10.31558/2519-2949.2018.1.25

УДК 327-049.5(73)

**Тихоненко І. В., Чорноморський національний університет
імені Петра Могили**

СТРАТЕГІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ США ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПОРЯДКУ ЗА АДМІНСТРАЦІЇ Б. ОБАМИ ТА Д. ТРАМПА

У статті здійснено спробу порівняльного аналізу «Стратегії національної безпеки США» демократичної адміністрації Б. Обами та республіканської Д. Трампа. Основними категоріями порівняння були обрані проблеми підтримки США глобального лідерства та міжнародного порядку, які актуалізувалися у зв'язку із закінченням доби біполярності та розбудовою нової системи міжнародних відносин у якій Америка має зайняти чільне місце. Було виявлено відмінності у трактуванні зазначених проблем не лише у документах обох адміністрацій, а й у «Стратегії національної безпеки» прийнятої у 2010 р. та 2015 р. за президенства Б. Обами. Здійснивши порівняльний аналіз автор дійшов висновку про еволюцію підходів до визначення глобального лідерства США у документах прийнятих адміністрацією Б. Обами, що втілювалися в «оновленні лідерства» до його «поступового затвердження». Щодо міжнародного порядку, то США за президенства Б. Обами керувалися стратегією «стратегічного стримання» та «стратегічного терпіння». Адміністрація Д. Трампа ставить мету досягати та утримувати лідерство, але більше орієнтуючись насамперед на національні інтереси Америки, її зміцнення, аніж всеосяжне залучення до світових проблем. Питання підтримки міжнародного порядку також варіюється від детального розгляду у Стратегії Б. Обами до акцентування на регіональному рівні у Д. Трампа. Відмінності у розумінні підтримки міжнародного порядку втілюються у характеристичі держав-партнерів та союзників США, зокрема, відносин із Китаєм, співробітництва з міжнародним організаціями та залучення до врегулювання конфліктів і глобальних проблем. Якщо демократи керувалися втіленням політики мультилатералізму, то республіканці стоять на засадах принципового реалізму. У документі адміністрації Д. Трампа не відмовляються від лідерства, але змінюють методи його реалізації, керуючись гаслом «Америка – насамперед» та ідеєю, якщо зростають США, то зростає і весь світ.

Ключові слова: глобальне лідерство, міжнародний порядок, національні інтереси, Стратегія національної безпеки США, адміністрація Б. Обами, адміністрація Д. Трампа.

Постановка проблеми. У сучасній системі міжнародних відносин реалізація США зовнішньої політики привертає увагу з огляду на амбітні цілі Вашингтону утримати світове лідерство та брати участь у врегулюванні міжнародних проблем. «Стратегія національної безпеки», яку оголошує американський президент є документом у якому так чи інакше прописані дії Вашингтону. У зв'язку із оголошенням адміністрацією Д. Трампа нової Стратегії наприкінці 2017 р. видається за доцільне аналіз її спільних та відмінних рис від двох попередніх документів прийнятих за адміністрації Б. Обами.

Мету статті автор вбачає у визначенні вагомості статусу глобального лідерства у зовнішній політиці США та його взаємозв'язок із підтримкою міжнародного порядку, здійснивши порівняльний аналіз «Стратегії національної безпеки США» від 26 травня 2010 р. (СНБ-2010), 6 лютого 2015 р. (СНБ-2015) та 18 грудня 2017 р. (СНБ-2017), які стали інструментами у реалізації зовнішньополітичної діяльності Вашингтону на міжнародній арені.

Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань:

– визначити риси глобального лідерства та міжнародного порядку у міжнародно-політичній науці;

– здійснити порівняльний аналіз «Стратегії національної безпеки» адміністрації Б. Обами та Д. Трампа як інструменту реалізації глобального лідерства США та підтримки міжнародного порядку у зовнішній політиці Вашингтону.

Аналіз останніх досліджень. Зовнішня політика США посідає чільне місце у дослідженні як українськими, так і закордонними науковцями. Зокрема, основні засади зовнішньополітичного

курсу Б. Обама стали об'єктами дослідження українських науковців М. М. Бессонові [3], І. Д. Дудко [4], А. О. Худолія [7], О. В. Шевчука [9]. Аналіз СНБ адміністрації Б. Обама здійснили російські фахівці-міжнародники В. І. Братенев [2]. та Т. О. Шаклеїна [8], а також американські науковці А. Бік та С. Ахмед [10]. Недостатньо дослідженою є СНБ адміністрації Д. Трампа щодо втілення Америкою глобального лідерства та підтримки міжнародного порядку, хоча окремі її елементи розкриті австралійським дослідником Б. Широм [15].

Зовнішня політика США, реагування Вашингтону на міжнародно-політичні події постійно привертала та привертають увагу світової спільноти. Після закінчення доби біполярності особливих акцентів набуло питання існування на міжнародній арені держави-лідера. За багатьма критеріями роль лідера почали відігравати США, проте, сучасний світ не є однополярним, тим більш біполярним, а характеризується різноманітністю суб'єктів. Тому, і лідерство на глобальному рівні однієї держави не може бути висвітлено лише крізь призму гегемонії або винятково одноосібної діяльності.

На думку вчених І. Валлерстайна і Б. Рассета, держава повинна володіти не тільки можливостями – матеріальними, організаційними та ідеологічними, а й бажанням здійснювати лідерство [6, с. 204-205]. Зазначені риси притаманні США.

Глобальне лідерство або дії держави, яка претендує на нього безперечно матимуть вплив на міжнародне співтовариство та міжнародний порядок. Існують різні підходи до визначення міжнародного порядку як результату міжнародної взаємодії держав, у якій вагоме місце посідають національні інтереси. На думку Дж. Ная, міжнародний порядок у значній мірі є суспільним благом, таким, що може використовувати кожен не забираючи такої можливості у інших. Тобто, він має ґрунтуватися на загальнолюдських цінностях, які прийняті спільнотою держав. Тому, видається за доцільним використати підхід Х. Булла, за яким міжнародний порядок повинен втілювати такі фундаментальні цінностях як безпека, впевненість у дотриманні зобов'язань та захист власності [6, с. 207].

Проблема глобального лідерства, цілі його досягнення, а також існуючий міжнародний порядок та його майбутнє стали об'єктом діяльності США за президенства Б. Обама, так і стоять на порядку денному американської зовнішньої політики за Д. Трампа. Нормативно-правове пояснення позиції демократів до цих проблем втілювалося у СНБ-2010 та СНБ-2015, а республіканців – за адміністрації Д. Трампа у СНБ-2017. У перелічених документах, які важливі для американської держави, зазначені питання варіюються у своєму визначенні та об'ємі реалізації.

Варто зауважити, що проблема глобального лідерства знайшла своє обґрунтування і у риторичі Б. Обама на що звертає увагу український науковець А. О. Худолій. На думку дослідника, Б. Обама позиціонував себе не лише як лідер держави, а й намагався переконати світову спільноту у тому, що Америка здатна продовжувати у зовнішній політиці курс на беззаперечне лідерство у світі. У промовах Б. Обама було виявлено найбільшу кількість згадок про лідерство, аніж у заявах його попередників [7, с. 449].

Якщо розглядати лідерство США у імplementації адміністрації демократів за Б. Обама, то на думку О. Матвеевої вже колишній американський президент рухався в напрямку переходу від стратегії гегемонії до стратегії лідерства: США повинні відігравати провідну роль, не нав'язуючи власної гегемонії [5]. У СНБ-2015 зазначається, що Америка має діяти спільно з іншими союзниками і партнерами, щоб протистояти міжнародним загрозам і транснаціональним проблемам (слабкі держави, геноцид, пандемії, зміна клімату і тощо) [13, р. 14-16].

Лідерство (leadership) можна вважати сталою категорією, але за каденції Б. Обама вона має риси певної модернізації та варіативності. У СНБ-2010 йдеться мова про оновлення американського лідерства (Renewing American Leadership) шляхом оновлення американської економіки, поширення цінностей, зокрема, демократії, прав людини, правосуддя. Тому, сильне лідерство «буде підтримувати зусилля Америки щодо формування міжнародної системи, здатної подолати виклики нашого часу» [12, р. 2]. У СНБ-2015 акцентується увага на сильному та стійкому лідерстві, яке повинно захистити національні інтереси. У документі визначені і шляхи реалізації глобального лідерства, а саме: 1) керування силою; 2) будучи прикладом; 3) співпраця з досвідченими партнерами; 4) застосування усіх інструментів американської міці (військова сила у поєднанні із дипломатією); 5) керуючись довгостроковою перспективою [13, р. 3-5].

«Оновлення лідерства» у СНБ-2010 продиктовано тим, що адміністрація Обама та США зіткнулися зі світовою фінансовою кризою та її наслідками для американської економіки, швидким підйомом та розвитком Китаю. Однак, чіткі дії Вашингтону як у внутрішній, так і зовнішній політиці дозволили вже у 2015 р. вести мову про поступове затвердження лідерства та його сильні

та стійкі риси. Важливим елементом таких результатів стало дотримання власних національних інтересів, які лише розширюються та деталізуються у СНБ-2015.

Варто зауважити, що слова «лідерство» та «лідирувати» у СНБ-2015 зустрічаються майже стільки ж, скільки у СНБ-2010 – 94vs96 [2 с. 51]. Якщо ж проаналізувати СНБ-2017, то можна помітити чітко виражену відмінність. Зокрема, у документі адміністрації Д. Трампа слово «лідерство» використовується 12 разів і не лише щодо США (у тому числі по одному разу щодо Індії та Японії [14, р. 50, 46]), «лідирувати» – 16 разів, «глобальний лідер» – 1 і «лідируюча роль» – 1. Це звичайно не означає, що адміністрація Д. Трампа відмовилася від цілі Америки досягти та утримувати лідерство у світі, але у СНБ-2017 чітко не прописано як досягати лідерства, на відміну від документів адміністрації Б. Обама. З огляду на заяви американського президента «Америка – насамперед» («America first») [1] та аналізу СНБ-2017, лідерство новий очільник США імплементує більше через внутрішнє відродження і досягнення лідируючих позицій у різних сферах (економіка, технології, енергетична та космічна галузь), що забезпечить національні інтереси держави, а також «стане прикладом для інших держав» [14, р. 3].

Як відомо, національні інтереси держави не є чимось відособленим від інтересів інших держав чи світової спільноти, якщо звичайно вона не дотримується політики ізоляціонізму. США ведуть активну зовнішню політику і їхні національні інтереси торкаються сфери як національної, так і міжнародної безпеки. Адже, претендуючи, досягаючи та утримуючи лідерські позиції, статус глобального лідерства, не можливо не бути залученим до врегулювання глобальних проблем та глобального рівня міжнародної системи.

Тому, СНБ-2010 за президенства Б. Обама має у своїй структурі окремий пункт, а СНБ-2015 – розділ «Міжнародний порядок» у якому не важко помітити спільні та відмінні риси. У свою чергу, СНБ-2017 не має окремо прописаної частини щодо міжнародного порядку, певні риси та позиції щодо якого можна прослідкувати по усьому тексту документу. Проте, до її структури включений розділ «Стратегія у регіональному контексті».

Привертає увагу класифікація держав – суб'єктів міжнародних відносин з якими США будуть співпрацювати відповідно до СНБ-2010, а саме, партнери та союзники, «центри сили XXI ст.» (насамперед Китай, Індія та Росія), нові партнери (зокрема, Індонезія, Бразилія), а також ворожі антагоністичні режими (КНДР та Іран) [12, р. 41-46] У СНБ-2015 використовується поняття «порушник» (transgressor), а Росія вже характеризується як агресор, а не «центр сили XXI ст.» [13, р. 25].

Особливу увагу привертає риторика СНБ адміністрацій Б. Обама та Д. Трампа щодо Китаю. Варто зауважити, що позиціонування Вашингтону на міжнародній арені щодо Пекіну та його зростаючої ролі у світі відповідно до зазначених у документі положень змінюється від позитивно налаштованих дій на співпрацю до певного охолодження і стриманої співпраці. Зокрема, у СНБ-2010 зазначалося, що «...ми [Америка] будемо продовжувати проводити позитивні, конструктивні та всеосяжні відносини з Китаєм. ... Ми будемо стежити за програмою військової модернізації Китаю та бути готовими, щоб інтереси та союзники Сполучених Штатів на регіональному та глобальному рівнях не зазнали негативного впливу» [12, р. 43]. Зменшення рівня позитиву у СНБ-2015 щодо Китаю втілюється у розвитку вже «конструктивної взаємодії», проте США «вітають зростання стабільного, мирного та процвітаючого Китаю [13, р. 24]. У документі акцентується увага, що хоча між США та КНР буде конкуренція, відкидається неминучість конфронтації.

У СНБ-2017 не йдеться мова про відкриту конфронтацію з Китаєм, проте, «... США будуть намагатися продовжувати співробітництво з КНР» [14, с. 45]. Спроби продовжувати таку співпрацю на думку адміністрації Д. Трампа будуть зіштовхуватися з активними діями Пекіну в Азійсько-Тихоокеанському регіоні (АТР), але США не залишать цей регіон, тому, що «...Держави в регіоні закликають до стійкого лідерства США, які підтримують регіональний порядок, поважають суверенітет та незалежність» [14, р. 46]. У негативному ракурсі висвітлюється китайський вплив у Африці. Як зазначається у документі, вплив Китаю саме в економічній сфері та військовій присутності збільшує корупованість місцевої еліти та призводить до нестабільності у африканських державах.

Якщо у СНБ-2010 проголошувалося «повернення» («pivot») в Азію (насамперед АТР), то у СНБ-2015 йдеться про політику «перебалансування» («re-balancing») насамперед на користь Європи, але не відмова від АТР.

Д. Трамп акцентує увагу на тому, що Америка буде збільшувати співробітництво у чотирьохсторонньому форматі, насамперед, з Японією, Індією та Австралією. Як вже вказувалося, перші дві держави визнаються Вашингтоном як такі, що є лідерами.

Для адміністрації Д. Трампа характерним є лобіювання національних інтересів Америки, їхнє першочергове забезпечення. Тому, зміни в регіональному балансі сил можуть мати глобальні наслідки і загрожуватимуть американським національним інтересам [14, р. 45]. У СНБ-2017 акцентується увага на регіональному рівні, а регіон АТР розуміється як такий, де можуть бути зміни у регіональному балансі сил, насамперед під впливом КНР. Послідовність у втіленні стратегічного пріоритету Європи для Америки у СНБ адміністрації Б. Обама простежується і у адміністрації Д. Трампа. Проте, у СНБ-2017 Росія є вже не просто «порушником», а – агресором. «... Росія своїми діями зменшує та підриває впливовість США у Європі, тому Америка буде співпрацювати з європейськими державами з метою її стримування» [14, р. 47].

СНБ як за адміністрації Б. Обама, так і Д. Трампа звертає увагу і на інші регіони, які також важливі для Америки та її впливу у глобальному контексті. Зокрема, у СНБ-2017 як і у СНБ-2015 продовжується реалізація політики на Африканському континенті, співробітництва з Латиноамериканськими державами, Південноазійським регіоном, важливість Близького Сходу та боротьби з тероризмом.

Якщо вести мову саме про міжнародний порядок з точки зору США, то можна помітити суттєві відмінності у розумінні його підтримки та стабільності. На думку офіційного Вашингтону, жоден міжнародний порядок не може бути підтриманий міжнародними інститутами самотужки, а лише за співпраці всієї світової спільноти [12, р. 40]. Ця ідея дещо модифікується, але є спільною як для адміністрації Б. Обама, так і Д. Трампа. США вже за президенства Б. Обама зауважували на тому, що не мають вирішувати усі питання одноосібно, а долучатися до їх врегулювання разом із іншими державами. Якщо ця ідея послідовно підтримується, то залучення міжнародних організацій до стабілізації міжнародного порядку є суперечливою. Відповідно до СНБ-2010 на першому місці для США та, як зазначається у документі «для розбудови міжнародного порядку» [12, р. 40], було НАТО а потім – ООН як універсальна організація [9, с. 105], що простежується і у СНБ-2017. Проте, адміністрація Д. Трампа імплементує певне вибіркоче співробітництво з міжнародними організаціями «...США надаватимуть пріоритет у докладанні зусиль в діяльності у тих організаціях, які служать інтересам США» [14, р. 40]. Зокрема, перевага надається Міжнародному валютному фонду, Світовому Банку, Світовій організації торгівлі, діяльність яких Америка може покращити завдяки реформуванню. Реформування варто здійснити й у функціонуванні ООН, яка допомагає вирішувати проблемні питання на міжнародній арені. Проте, реформування має бути здійснене через розподіл відповідальності між усіма членами організації [14, р. 40-41].

За президенства Б. Обама у СНБ втілювалися стратегії «стратегічного стримання» (СНБ-2010) та «стратегічного терпіння» (СНБ-2015). Тобто, розуміння складної ситуації у зв'язку з фінансовою кризою 2008-2009 р. та відновлення американської економіки, а також усвідомлення того, щоб дії на міжнародній арені не стали на заваді внутрішньому розвитку та зміцненню Американської держави. Адже, американський вплив та ресурси не безмежні. Для СНБ-2015 характерним є мультилатералізм, який втілюється у співробітництві з міжнародними організаціями, розширеної та поглибленої взаємодії з державами з метою врегулювання спільних проблем, зокрема, подолання глобальних проблем сучасності.

У СНБ-2017, як зазначають науковці із Фонду Карнегі за міжнародний мир, пропонується неомеркантильна стратегія, в якій роль Сполучених Штатів у світі буде дещо суперечливою [10, р. 23]. США не відмовляються від міжнародного співробітництва, але лідерство і стабільність міжнародного порядку розглядаються крізь призму всеосяжного забезпечення власних національних інтересів. Підтвердженням чого є промова Д. Трампа на 48-му Міжнародному економічному форумі у Давосі (23-26 січня 2018 р.), у якій американський президент наголосив «коли зростають США – зростає весь світ» [11]. СНБ-2017 ґрунтується на стратегії принципового реалізму відповідно до якого «американські принципи є останньою силою, що зробить світ краще» [14, р. 1].

Отже, «Стратегія національної безпеки» є інструментом у реалізації зовнішньополітичної діяльності США. Із розпадом біполярної системи міжнародних відносин постало питання лідерства та майбутнього міжнародного прядку, які стоять на порядку денному зовнішньої політики Вашингтону. Проаналізувавши СНБ адміністрації Б. Обама та Д. Трампа автор дійшов наступних висновків: 1) СНБ за президенства Б. Обама більш ґрунтовно висвітлювала механізми реалізації глобального лідерства США від його «оновлення» до «поступового затвердження». Адміністрація Д. Трампа не відмовляється від цілі «досягти та утримувати лідерство», але більше орієнтується на його реалізацію перш за все у контексті американського розвитку та національних інтересів, реалізуючи гасло «Америка – насамперед»; 2) питання міжнародного порядку теж знайшли більш розширене пояснення у СНБ демократів, аніж республіканців. У свою чергу, адміністрація

Д. Трамп пропонує залучення до вирішення світових проблем усіх держав, а не одноосібну відповідальність Америки. Власне, мультилатералізм Б. Обами змінився на принциповий реалізм – від всеосяжного залучення Америки до проблем світової спільноти та внутрішнього зростання до по-перше, національного добробуту та зростання Американської держави, а по-друге, допомоги міжнародному співтовариству.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у аналізі практичної реалізації СНБ-2017 у зовнішньополітичному курсі США.

Бібліографічний список:

1. «Америка насамперед»: текст інаугураційної промови Дональда Трампа [Електронний ресурс] // Український інтерес. – 2017. – 21 січня. – Режим доступу: <https://uain.press/world/ameryka-nasampered-tekst-inauguratsijnoyi-promovu-donald-trampa-2242>
2. Бартенев В. И. «Стратегия национальной безопасности США» 2015 года: от всеобъемлющего к селективному вовлечению и сдерживанию / В. И. Бартенев // Пути к миру и безопасности. – 2015. – № 1 (48). – С. 48-66.
3. Бессонова М. М. Стратегії національної безпеки США пост-біполярної епохи: головні регіональні виміри загроз американським інтересам / Бессонова М. М. // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. – 2013. – Випуск 75 (№ 8). – С. 141-143.
4. Дудко І. Д. Стратегічна парадигма США на поч. 2010 рр.: дилема підходів і шляхів реалізації / І. Д. Дудко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2012. – Випуск 107 (Частина I). – С. 46-53.
5. Матвеева О. Політика глобального лідерства США за президенства Б. Обами / О. Матвеева [Електронний ресурс] // Зовнішні справи. – 2015. – 15 квітня. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/politika-globalnogo-liderstva-ssha-za-prezidenstva-ba/>
6. Мельничук Н. Лідерство США в умовах глобальних трансформацій / Н. Мельничук // Політичний менеджмент – № 1-2. – 2013. – С. 202-212.
7. Худолій А. О. «Перезавантаження» риторики Б. Обами / А. О. Худолій // Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник». – 2014. – Вип. 82. – С. 447-452.
8. Шаклеина Т. А. Стратегія США после Обами. Какое наследие оставили демократы республиканцам / Т. А. Шаклеина // Международные процессы. – 2016. – Том 14, № 4. – С. 49-66.
9. Шевчук О. В. Зовнішньополітична стратегія адміністрації Б. Обами щодо РФ: завдання та інструменти в умовах «української кризи» / О. В. Шевчук // Наукові праці: науково-методичний журнал. Сер. Політологія. – 2014. – Вип. 224. Т. 236. – С. 105-107.
10. Ahmed S., Bick A. Trump's national security strategy. A New Brand of Mercantilism? / S. Ahmed, A. Bick. – Carnegie Endowment for International Peace, 2017. – 32 p.
11. Donald Trump's Speech At World Economic Forum In Davos: Highlights [Електронний ресурс] / NDTV. – 2018. – 26 January. – Режим доступу: <https://www.ndtv.com/world-news/donald-trumps-speech-at-world-economic-forum-in-davos-in-switzerland-highlights-1805071>
12. National Security Strategy of the United States of America 2010, May 2010. – 60 p.
13. National Security Strategy of the United States of America 2015, February 2015. – 29 p. [Електронний ресурс] // The White House. – Режим доступу: https://www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy.pdf
14. National Security Strategy of the United States of America 2017, December 2017. – 56 p. [Електронний ресурс] // The White House. – Режим доступу: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
15. Scheer B. Leading to (no) where? Trump's national security strategy / B. Schreer [Електронний ресурс] / The Strategist – The Australian Strategic Policy Institute. – 2017. – 20 December. – Режим доступу: <https://www.aspistrategist.org.au/leading-nowhere-trumps-national-security-strategy/>

Tykhonenko I. V., US National Security Strategy as a tool for supporting global leadership and international order (B. Obama and D. Trump)

The article attempts a comparative analysis of the “US National Security Strategy” by B. Obama’s democratic administration and the Republican’s D. Trump. The problems of US support for global leadership and international order were the main categories of comparison. These problems are on time now, because of the end of the bipolarity era and the development of a new system of international relations in which America should take a prominent place. The differences in the treatment of these problems were revealed not only in the documents of both administrations, but also in the “National Security Strategy” that were adopted in 2010 and 2015 for the presidency of B. Obama. Conducted a comparative analysis, the author came to the conclusion about the evolution of approaches to the definition of US global leadership in documents adopted by the administration of B. Obama that embodied in the “renewal of leadership” to its “approval”. Regarding the international order, the US under B. Obama’s presidency was guided by a strategy of “strategic restraint” and “strategic patience”. D. Trump’s administration also

has the goal of achieving and retaining leadership, but primarily focusing on the national interests of America, its consolidation, rather than a comprehensive engagement in world affairs. The issue of maintaining international order also varies from a detailed review of Obama's strategy to focus on the regional level in D. Trump one. Differences in understanding of the maintenance of international order are embodied in the characterization of the partner states and allies of the USA, in particular, relations with China, cooperation with international organizations and involvement in the settlement of conflicts and global problems. If the democrats were guided by the embodiment of the policy of multilateralism, the Republicans appeal to the principled realism. In the document D. Trump's administration does not refuse of the leadership, but the methods of its implementation are shaken, guided by the slogan "America first" and the idea if the US grows, then the whole world is growing.

Key words: *global leadership, international order, national interests, US national security strategy, B. Obama's administration, D. Trump's administration.*